

Normy w tłumaczeniach

Tylko dla biur i klientów przemysłowych?
Czy także dla tłumaczy indywidualnych?

Spis treści

1. Aktualne normy
 2. ISO 18587
 3. ISO 20771
 4. ISO 17100
 5. Q & A
-

1. Aktualne normy

Aktualnie obowiązujące normy

- ▶ PN EN ISO 17100:2015-06
Usługi tłumaczeniowe – Wymagania dotyczące świadczenia usług tłumaczeniowych
 - ▶ ISO 18587:2017
Translation services – Post-editing of machine translation output – Requirements
 - ▶ ISO 20771:2020
Legal translation – Requirements
-

Interesujące normy i projekty

- ▶ DIN 8579:2022

Tworzenie dokumentów w sposób przystosowany do tłumaczenia – tworzenie tekstu i ocena tekstu

- Opublikowana w lipcu 2022 r.

- ▶ DIN ISO 20539:2020

Tłumaczenie pisemne i ustne oraz przynależna technika – pojęcia

- Opublikowana w grudniu 2020 r.

Interesujące normy i projekty

- ▶ DIN ISO 5060
Ocena tłumaczeń – wytyczne ogólne
 - Publikacja prawdopodobnie na wiosnę 2023 r.
- ▶ ISO 11669
Translation Projects
 - Publikacja możliwa ewentualnie z końcem 2023 r.
- ▶ Normy dotyczące zastosowań AI i przetwarzania mowy
 - Opracowywane przez gremia elektrotechniczne (CENELEC, DIN/DKE)

2. ISO 18587

ISO 18587

- ▶ Bez wersji polskiej
- ▶ Post-editing tłumaczenia maszynowego
 - Tekst tłumaczony w całości przez maszynę
 - Norma rozróżnia lekką postedycję i pełną postedycję
 - Postedycja: edycja i korekta produktu tłumaczenia maszynowego (definicja z ISO 17100)
 - Lekka postedycja: proces w celu uzyskania zrozumiałego tekstu bez próby zbliżenia wyniku do tłumaczenia przez człowieka
 - Pełna postedycja: proces w celu uzyskania produktu porównywalnego z tłumaczeniem przez człowieka
 - Norma reguluje wyłącznie proces „pełnej postedycji”
- ▶ Dostępna certyfikacja
- ▶ Adresaci: biura tłumaczeń

ISO 18587

- ▶ Norma reguluje wyłącznie procesy
 - ▶ Ścisłe powiązanie z ISO 17100
 - ▶ Definicje pojęć
 - ▶ Opis procesów
 - ▶ Kompetencje i kwalifikacje postedytorów
 - ▶ Wymagania w zakresie „full post-editing”
 - ▶ Załączniki
-

ISO 18587 – kompetencje i kwalifikacje postedytorów

- ▶ Ukończenie studiów w zakresie tłumaczeń, lingwistyki lub językoznawstwa, lub równoważny stopień, który obejmuje znaczące szkolenie w zakresie tłumaczeń, w uznanej instytucji szkolnictwa wyższego
 - ▶ Ukończenie studiów w innej dziedzinie na uznanej uczelni i ekwiwalent dwóch lat doświadczenia zawodowego w pełnym wymiarze czasu pracy w zakresie tłumaczeń lub postedycji
 - ▶ Ekwiwalent pięciu lat doświadczenia zawodowego w pełnym wymiarze czasu pracy w zakresie tłumaczeń lub postedycji
-

ISO 18587 – Profesjonalizm

- ▶ Postedytorzy powinni podchodzić do zadania postedycji w sposób profesjonalny i mieć:
 - ogólną wiedzę na temat technologii MT i podstawowe zrozumienie typowych błędów popełnianych przez system MT,
 - ogólną wiedzę na temat narzędzi do tłumaczenia wspomaganego komputerowo,
 - wiedzę i umiejętność ustalenia, czy redagowanie tekstu wyjściowego MT jest celowe pod względem czasu i wysiłku,
 - umiejętność postępowania zgodnie z otrzymanymi instrukcjami oraz umiejętność skupienia się na konkretnych zagadnieniach i dokonania określonych poprawek.
- ▶ Postedytorzy powinni umieć przekazywać uporządkowane informacje zwrotne na temat często powtarzających się błędów w danych wyjściowych MT, przyczyniając się z czasem do poprawy systemu MT.
- ▶ Postedytorzy powinni mieć ogólne pojęcie o tym, jak systemy zarządzania terminologią współdziałają z systemami MT.

3. ISO 20771

ISO 20771

- ▶ Bez wersji polskiej
 - ▶ Tłumaczenia prawne
 - Określa wymagania dotyczące kompetencji i kwalifikacji tłumaczy prawnych i weryfikatorów oraz redaktorów, najlepszych praktyk tłumaczeniowych oraz procesu tłumaczenia, które mają bezpośredni wpływ na jakość i świadczenie usług w zakresie tłumaczeń prawnych
 - ▶ Dostępna certyfikacja
 - ▶ Adresaci: raczej biura tłumaczeń
-

ISO 20771 – kompetencje i kwalifikacje tłumaczy prawnych

- ▶ Wymagane kompetencje tłumaczy prawnych
 - tłumaczeniowe – specjalistyczne,
 - językowe i tekstowe w języku źródłowym i docelowym,
 - dziedzinowe w zakresie prawa,
 - badawcze – w zdobywaniu i przetwarzaniu informacji,
 - w zakresie kultury prawnej,
 - techniczne.
-

ISO 20771 – kompetencje i kwalifikacje tłumaczy prawnych

- ▶ Wymagane kwalifikacje tłumaczy prawnych
 - uzyskanie na uczelni wyższej uznanego dyplomu ukończenia studiów w dziedzinie prawa oraz praktyka zawodowa w zakresie tłumaczenia prawnego równoważna trzem latom pracy w pełnym wymiarze,
 - uzyskanie na uczelni wyższej uznanego dyplomu ukończenia studiów w dziedzinie translatoryki lub lingwistyki i studiów podyplomowych w zakresie prawa oraz praktyka zawodowa w zakresie tłumaczenia prawnego równoważna trzem latom pracy w pełnym wymiarze,

ISO 20771 – kompetencje i kwalifikacje tłumaczy prawnych

- ▶ Wymagane kwalifikacje tłumaczy prawnych (cd.)
 - uzyskanie uprawnień tłumacza przysięgłego zgodnie z przepisami krajowymi,
 - uzyskanie na uczelni wyższej uznanego dyplomu ukończenia studiów w dowolnej dziedzinie i zdobycie uprawnień tłumacza tekstów prawnych certyfikowanego przez uprawniony podmiot krajowy oraz praktyka zawodowa w zakresie tłumaczenia prawnego równoważna trzem latom pracy w pełnym wymiarze,
 - uzyskanie na uczelni wyższej uznanego dyplomu ukończenia studiów w dowolnej dziedzinie oraz praktyka zawodowa w zakresie tłumaczenia prawnego równoważna pięciu latom pracy w pełnym wymiarze.

ISO 20771 – kompetencje i kwalifikacje weryfikatorów tłumaczeń prawnych

- ▶ Wymagane kompetencje weryfikatorów tłumaczeń prawnych
 - identyczne z kompetencjami tłumaczy (dodana kompetencja w zakresie weryfikacji)
-

ISO 20771 – kompetencje i kwalifikacje weryfikatorów tłumaczeń prawnych

- ▶ Wymagane kwalifikacje weryfikatorów tłumaczeń prawnych
 - weryfikator musi spełniać co najmniej jedno z kryteriów kwalifikacji wymaganych od tłumaczy

ISO 20771 – proces tłumaczeniowy

► Odpowiedzialność tłumacza prawnego

- Tłumacz prawny jest odpowiedzialny za terminowe dostarczenie kompletnego, wysokiej jakości tłumaczenia prawnego, spełniającego wymagania niniejszego dokumentu.
- W przypadku gdy tłumacz prawny współpracuje bezpośrednio z klientem końcowym, ponosi pełną odpowiedzialność za cały proces, co obejmuje spełnienie wszystkich specyfikacji i zapewnienie, że korekta odbywa się zgodnie z punktem 6.5, zarządzanie projektem lub inne wymagane zadania związane z usługami tłumaczeniowymi. Do istotnych zadań należą m.in:
 - określenie specjalistycznej terminologii w dziedzinie prawa i innych odpowiednich dziedzinach,

ISO 20771 – proces tłumaczeniowy

- ▶ Odpowiedzialność tłumacza prawnego (cd.)
 - wykonywanie specjalistycznych badań związanych z daną dziedziną,
 - zajmowanie się kontaktami z klientem, w tym zawieranie umów,
 - zarządzanie całą terminologią związaną z klientem i projektem oraz innymi zasobami,
 - wykonywanie zadań przedprodukcyjnych, produkcyjnych i post-produkcyjnych
 - sprawdzanie i ostateczna weryfikacja wszystkich uzgodnionych szczegółów projektu przed jego ostatecznym i terminowym przekazaniem klientowi,

ISO 20771 – proces tłumaczeniowy

- ▶ Odpowiedzialność tłumacza prawnego (cd.)
 - zapewnienie zarządzania projektem,
 - zapewnienie wsparcia technicznego,
 - **angażowanie weryfikatorów do korekty tłumaczenia i zapewnienie wykonania korekty (o ile nie uzgodniono inaczej z klientem),**
 - żądanie specyfikacji i wytycznych stylistycznych, jeśli są wymagane, oraz wszelkich związanych z nimi zasobów, które zostały im przydzielone,
-

ISO 20771 – proces tłumaczeniowy

► Odpowiedzialność tłumacza prawnego (cd.)

- żądanie odpowiedzi na wszystkie zapytania związane z projektem oraz terminowego przekazywania wszystkim członkom zespołu projektowego wszystkich istotnych informacji dotyczących projektu,
- zaangażowanie (w razie potrzeby) redaktorów do sprawdzenia tłumaczenia lub korektorów do sprawdzenia poprawności sprawdzonego tłumaczenia przed publikacją.

ISO 20771 – weryfikacja i redakcja

- ▶ Przetłumaczone treści w języku docelowym są następnie w całości sprawdzane przez weryfikatora. O ile nie uzgodniono inaczej z klientem na piśmie, tłumacz prawny odpowiada za to, by tłumaczenie zostało poddane korekcie przez kompetentnego i wykwalifikowanego weryfikatora.
- ▶ Weryfikator, który jest osobą inną niż tłumacz, musi mieć kompetencje specjalistyczne wymienione w punkcie 5.3 w zakresie języka źródłowego i docelowego. Weryfikator sprawdza treść w języku docelowym w porównaniu z treścią w języku źródłowym, czy nie zawiera ona ewentualnych błędów i jest przydatna do deklarowanego celu. Obejmuje to porównanie całej treści w języku źródłowym i docelowym z uwzględnieniem wszystkich istotnych wymogów językowych i specjalistycznych oraz wprowadzenie poprawek w ścisłej współpracy z tłumaczem prawnym (o ile nie uzgodniono inaczej).

ISO 20771 – dalsze kroki

- ▶ Kontrola i korekta
 - ▶ Zatwierdzenie i prowadzenie rejestru
 - ▶ Uwierzytelnienie
 - ▶ Informacje zwrotne i kroki końcowe
 - ▶ Skargi, odpowiedzialność indywidualna i działania korygujące
-

ISO 20771 - zalecenia

- ▶ Profesjonalny tłumacz tekstów prawnych powinien
 - poświęcać przynajmniej 5% swojego czasu na rozwój zawodowy i ciągłe zdobywanie wiedzy specjalistycznej
 - dopełnić wszelkich wymogów zapewnienia i zachowania bezpieczeństwa oraz poufności wszystkich informacji i danych
 - mieć wykupione odpowiednie ubezpieczenie od odpowiedzialności zawodowej
 - ...
-

4. ISO 17100

ISO 17100

- ▶ Istnieje wersja polska
 - ▶ Reguluje proces wykonywania usług tłumaczeniowych
 - ▶ Dostępna certyfikacja
-

ISO 17100

- ▶ Norma reguluje wyłącznie procesy
 - ▶ Zakres obowiązywania
 - ▶ Definicja pojęć
 - ▶ Zasoby ludzkie – odpowiedzialność, kompetencje i kwalifikacje tłumaczy i weryfikatorów
 - ▶ Opis procesów
 - ▶ Załączniki
-

ISO 1700 – podstawowe pojęcia

- ▶ Podstawowe pojęcia zdefiniowane w normie
 - **2.1.4 Proces**
 - *zbiór powiązanych ze sobą działań podejmowanych w celu osiągnięcia zamierzonego celu*
 - 2.1.5 Produkt
 - *wynik końcowy procesu*
 - 2.2.4 Postędyca
 - *edycja i korekta produktu tłumaczenia maszynowego*

ISO 1700 – podstawowe pojęcia

- ▶ Podstawowe pojęcia zdefiniowane w normie
 - 2.2.5 Sprawdzenie
 - *sprawdzenie przez tłumacza treści w języku docelowym*
 - **2.2.6 Weryfikacja**
 - ***dwujęzyczne sprawdzenie przez porównanie treści w języku docelowym z treścią w języku źródłowym pod kątem jej zgodności z określonym przeznaczeniem***
 - 2.2.7 Redakcja
 - *jednojęzyczne sprawdzenie treści w języku docelowym pod kątem jej zgodności z określonym przeznaczeniem*

ISO 1700 – podstawowe pojęcia

- ▶ Podstawowe pojęcia zdefiniowane w normie
 - **2.2.8 Korekta**
 - *sprawdzenie zweryfikowanej treści w języku docelowym i naniesienie poprawek przed drukiem*
 - **2.2.9 Zarządzanie projektem**
 - *koordynowanie i monitorowanie projektu oraz zarządzanie nim na wszystkich etapach*
 - **2.4.2 Dostawca usług tłumaczeniowych (TSP)**
 - *dostawca usług językowych, świadczący profesjonalne usługi tłumaczeniowe*

ISO 17100 – zasoby ludzkie

▶ 3.1.1 Postanowienia ogólne

- W celu realizacji zadań tłumaczeniowych TSP powinien zastosować udokumentowany proces dobierania osób o wymaganych kompetencjach i kwalifikacjach

▶ 3.1.2 Odpowiedzialność za zadania podzlecane

- W przypadku gdy TSP podejmie decyzję o powierzeniu realizacji usługi tłumaczeniowej lub jakiegokolwiek części osobie trzeciej, odpowiedzialność za spełnienie wymagań tej normy powinna spoczywać w pełni na TSP.

ISO 17100 – kompetencje zawodowe tłumaczy (3.1.3)

- ▶ Kompetencje tłumaczeniowe
 - ▶ Kompetencje językowe i tekstowe w języku źródłowym
 - ▶ Kompetencje badawcze i w zakresie pozyskiwania i przetwarzania informacji
 - ▶ Kompetencje kulturowe
 - ▶ Kompetencje techniczne
 - ▶ Kompetencje dziedzinowe
-

ISO 1700 – kwalifikacje tłumacza

- ▶ 3.1.4 TSP powinien określić kwalifikacje tłumacza do świadczenia usługi zgodnie z wymaganiami tej normy poprzez uzyskanie od tłumacza dokumentów potwierdzających spełnienie przynajmniej jednego z poniższych kryteriów:
 - uzyskanie na uczelni wyższej uznanego dyplomu ukończenia studiów w dziedzinie tłumaczenia,
 - uzyskanie na uczelni wyższej uznanego dyplomu ukończenia studiów z dowolnej innej dziedziny oraz dwuletnia praktyka w pełnym wymiarze w zakresie tłumaczenia,
 - pięć lat praktyki w pełnym wymiarze w zakresie tłumaczenia.

ISO 17100 – kompetencje zawodowe weryfikatorów

- ▶ 3.1.5 TSP powinien dopilnować, by weryfikatorzy posiadali wszystkie kompetencje tłumacza określone w 3.1.3, kwalifikacje określone w 3.1.4 oraz praktykę w zakresie tłumaczenia i/lub weryfikacji tekstów z danej dziedziny.
-

ISO 17100 – rozwijanie kompetencji

- ▶ 3.1.8 Rejestrowanie utrzymywania i ustawicznego rozwijania wymaganych kompetencji
 - TSP powinien dysponować procesem umożliwiającym potwierdzenie, że kompetencje jego tłumaczy ... określone w 3.1.3 do 3.1.7 są utrzymywane na tym samym poziomie poprzez praktykę zawodową i regularnie podwyższane dzięki szkoleniom lub w inny sposób. TSP powinien prowadzić rejestr dokumentujący sposoby utrzymywania i podwyższania kompetencji.

ISO 17100 – zasoby techniczne

▶ 3.2 Zasoby techniczne i technologiczne

- TSP powinien dysponować odpowiednim zapleczem, które (w stosownych przypadkach) zapewnia dostęp i możliwość korzystania z:
 - wymaganego sprzętu ...,
 - niezbędnych urządzeń telekomunikacyjnych ...,
 - źródeł informacji i mediów,
 - narzędzi wspomagających proces tłumaczenia, systemów zarządzania tłumaczeniami, terminologią ...

ISO 17100 – weryfikacja

► 5.3.3 Weryfikacja

- TSP powinien zapewnić weryfikację treści w języku docelowym
- Weryfikator powinien być inną osobą niż tłumacz!

ISO 17100 – korzyści?

- ▶ Uporządkowanie procesów
 - ▶ Konieczność analizy swojego sposobu postępowania
 - ▶ Większa troska o szczegóły pozalingwistyczne
 - ▶ W przypadku weryfikacji łatwiejsze osiągnięcie wymaganej jakości
 - ▶ ...
-

5. Q & A

Dziękuję za uwagę!